

**Aftale mellem regeringen,
Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og
Det Radikale Venstre om:**

**Fordeling af globaliseringsreserven til
forskning og udvikling 2011-2012**

28. oktober 2010

Aftale om fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2011-2012

Partierne er enige om, at der er behov for at udmønte globaliseringsmidlerne til forskning på en måde, der understøtter vækst gennem viden og fremmer virksomhedernes investeringslyst. Midlerne er dermed med til at sikre, at vi fortsat har den optimale vidensbase og de forskningsmæssige styrkepositioner, der er nødvendige for at skabe fremgang i beskæftigelsen og velstanden.

Partierne bekræfter samtidig 'Aftale om udmøntning af globaliseringspuljens midler til forskning og udvikling' af 2. november 2006, 'Aftale om fordeling af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling' af 5. november 2008 og 'Aftale om fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2010-2012' af 5. november 2009, herunder at forskning og udvikling er blandt nøglerne til fornyelse, vidensopbygning og erhvervsudvikling og dermed et grundlag for fortsat vækst og velstand.

Med denne aftale udmønter partierne 1.398 mio. kr. i 2011 og 263 mio. kr. i 2012 af globaliseringsreserven til forskning og udvikling, jf. tabel 1.

Tabel 1

Fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2011-2012 (mio. kr.)		
	2011	2012
I alt	1.398	1.631
1. Basismidler	400	263
2. Forskertalenter og grundforskning*	100	-
3. Forskning der giver vækst	767	-
- heraf energi og miljø	171	-
- heraf sundhed, miljøfaktorer og velfærdsteknologi	105	-
- heraf bæredygtig og konkurrencedygtig fødevarerproduktion	115	-
- heraf uddannelsesforskning	28	-
- heraf EUDP	348	-
4. Viden til erhvervslivet	131	-
Ufordelt reserve	-	1.368

*En eventuel forhøjelse af midlerne til Danmarks Grundforskningsfond i 2012 drøftes i forhandlingerne om globaliseringsreserven til forskning og udvikling i 2011.

En samlet oversigt over fordelingen af midlerne fremgår af bilag 1.

1 Basismidler

Der afsættes i alt 400 mio. kr. i 2011 og 263 mio. kr. i 2012 til basismidler.

Tabel 2

Basismidler	2011	2012
Ordinære basismidler til universiteterne	270	133
Basismidler til IT-universitetet	20	20
Matchfonden	100	100
Basismidler til sektorforskningsinstitutionerne mv.	10	10
Basismidler i alt	400	263*

* Basismidlerne for 2012 aftales ved forhandlingerne i 2011.

De samlede basismidler til universiteterne fremgår herefter af tabel 3.

Tabel 3

Basismidler til universiteterne 2006-2012 (mio. kr.)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Basismidler til universiteterne*	6.076	6.420	6.764	7.400	7.539	8.075	7.905

* Indeholder midler til forskerskoler, som udmøntes til universiteterne på forslag til lov om til-lægsbevillinger for 2010.

1.1 Ordinære basismidler

Der tilføres 270 mio. kr. i 2011 og 133 mio. kr. i 2012 som ordinære basismidler til universiteterne.

Midlerne skal sikre fortsat vækst i universiteternes basisbevillinger. De afsatte midler fordeles til universiteterne efter modellen "Basismidler efter resultater", som tidligere er aftalt mellem partierne.

1.2 Basismidler til IT-Universitetet

Der tilføres 20 mio. kr. i 2011 og 20 mio. kr. i 2012 som et særskilt niveauløft i basisbevillingerne til IT-Universitetet.

IT-Universitetet har etableret en tredje bacheloruddannelse med studiestart i 2010 og et årligt optag på 60 studerende. Midlerne er afsat for at kunne give den nyoprettede bacheloruddannelse den nødvendige forskningsunderstøttelse.

1.3 Matchfonden

Der afsættes 100 mio. kr. i 2011 og 100 mio. kr. i 2012 til matchfonden.

Matchfonden skal sikre et endnu tættere samarbejde mellem private og offentlige institutioner om forskningsaktiviteter. Matchfonden skal gøre det muligt at belønne de universiteter og forskningsinstitutioner, der formår at tiltrække nye forskningspenge fra virksomheder, fonde og privatpersoner. Matchfonden evalueres efter to år.

1.4 Basisbevillinger til sektorforskningsinstitutionerne mv.

Der afsættes 10 mio. kr. i 2011 og 10 mio. kr. i 2012 til basismidler til sektorforskningen og de videregående uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet. Midlerne fordeles på samme måde som ved sidste års aftale.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS), SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd, Det nationale forskningscenter for arbejdsmiljø (NFA), Statens Seruminstitut og Kennedy Centret tilføres 8 mio. kr. i 2011 og 8 mio. kr. i 2012.

Arkitektskoler, billedkunstskoler, konservatorskoler, designskoler, musikkonservatorier og biblioteksskoler under Kulturministeriet tilføres 2 mio. kr. i 2011 og 2 mio. kr. i 2012.

2 Forskertalenter og grundforskning

Der afsættes i alt 100 mio. kr. i 2011 til forskertalenter og grundforskning.

De afsatte midler skal bidrage til at fremtidssikre den offentlige videnbase ved at tiltrække og fastholde de største talenter inden for forskningen ved blandt andet at understøtte karriereveje for unge forskere.

2.1 Det Frie Forskningsråd

Der afsættes 100 mio. kr. i 2011 til Det Frie Forskningsråd.

Midlerne udmøntes blandt andet til Det Frie Forskningsråds forskerkarriereprogram Sapere Aude, der er funderet i globaliseringsrådets anbefalinger. Karriereprogrammet har til formål at sikre udviklingen af de dygtigste forskertalenter gennem forbedrede karriereveje indenfor forskning. Indsatsen sker på tre trin: DFF-ung eliteforsker (post.doc), DFF - Forskningsleder (lektor) og DFF - topforsker (professor).

2.2 Danmarks Grundforskningsfond

En eventuel forhøjelse af midlerne til Danmarks Grundforskningsfond i 2012 drøftes i forhandlingerne om globaliseringsreserven til forskning og udvikling i 2011.

3 Forskning der giver vækst

Det afsættes i alt 767 mio. kr. i 2011 til strategisk forskning.

Partierne er enige om, at den strategiske forskning primært skal koncentreres indenfor følgende tre områder:

- Forskning i energi og miljø
- Forskning i sundhed, miljøfaktorer og velfærdsteknologi
- Bæredygtig og konkurrencedygtig fødevarerproduktion

Områderne er kendetegnet ved et stort potentiale for global videnbaseret vækst, samt ved at dansk erhverv og forskning står stærkt. Dette er forhold, som er væsentlige forudsætninger for at styrke den videnbaserede vækst.

3.1 Det Strategiske Forskningsråd

Der afsættes 404 mio. kr. i 2011 til Det Strategiske Forskningsråd.

Forskning i energi og miljø

Der afsættes 171 mio. kr. til satsning på forskning og udvikling indenfor effektive energiteknologier og -systemer, der kan reducere udslip af drivhusgasser og partikler samt mindske afhængigheden af fossile brændsler og dermed også styrke forsyningssikkerheden. Forskningen skal understøtte udvikling inden for vedvarende teknologier som f.eks. vindkraft og bioenergi, men også inden for områder som lavenergitknologier, affaldsudnyttelse og kraftvarmeproduktion.

Herunder afsættes der 15 mio. kr. til Nordisk Topforskning.

Forskning i sundhed, miljøfaktorer og velfærdsteknologi

Der afsættes 105 mio. kr. til den basale sygdomsbiologiske forskning, herunder translationel forskning, der på længere sigt kan bidrage til udviklingen af nye lægemidler. En mindre del af bevillingen kan endvidere anvendes til forskning i velfærdsteknologi, der bidrager til at forbedre den offentlige service samtidig med at der udvikles nye teknologier og eksportmuligheder.

Bæredygtig og konkurrencedygtig fødevarerproduktion

Der afsættes 115 mio. kr. til at styrke den innovative og højteknologiske forskning, produktion og forarbejdning af fødevarer og andre biologiske produkter. Det drejer sig eksempelvis om udvikling af nye og eksisterende metoder og teknologier til bæredygtig biologisk produktion, herunder ikke mindst fødevarerproduktion f.eks. ved øget brug og integration af IKT og robotteknologi. Der kan endvidere gives støtte til forskning i dyrevelfærd.

Uddannelsesforskning

Der afsættes 28 mio. kr. til uddannelsesforskning i 2011 med henblik på at styrke forskningsunderstøttelsen af læringsprofessionernes praksisfelt. Bevillingen udmøntes gennem tildeling af ph.d.-stipendier, der skal være praksisnære. Med stipendiet følger en forskningsbevilling for, at ph.d.-uddannelsen kan gennemføres i forbindelse med et større forskningsprojekt, gennemført i et samarbejde mellem et universitet og professionshøjskole. Initiativet udmøntes som beskrevet i bilag 2.

Initiativet evalueres efter tre år. Videnskabsministeren fremlægger i første halvår af 2011 en status for initiativets gennemførelse.

3.2 Det Energiteknologiske Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP)

Der afsættes 348 mio. kr. i 2011 til energiteknologiske udviklings- og demonstrationsprojekter samt forskningsprojekter, der understøtter forberedelse af udvikling og demonstration.

4 Viden til erhvervslivet

Der afsættes i alt 131 mio. kr. i 2011 til viden til erhvervslivet.

De afsatte midler skal styrke en række eksisterende initiativer inden for innovation og vidensoverførsel.

4.1 Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter

Der afsættes 62 mio. kr. i 2011 til de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter.

Midlerne anvendes til at styrke GTS-institutternes forsknings- og udviklingsaktiviteter og vidensspredning, samt til at fremme udviklingen og udnyttelsen af den nyeste teknologiske, ledelses- og markeds-mæssige viden i danske virksomheder.

4.2 ErhvervsPhD

Der afsættes 10 mio. kr. i 2011 til ErhvervsPhD.

Midlerne anvendes til at fastholde det nuværende niveau af ErhvervsPhD-stipendier.

4.3 Medfinansiering af innovationsmiljøerne

Der afsættes 20 mio. kr. i 2011 til medfinansiering af innovationsmiljøerne.

Midlerne anvendes i den helt tidlige fase af virksomhedens udvikling, hvor risikoen er størst og betingelserne for at tiltrække privat kapital vanskeligst. Der er behov for at innovationsmiljøerne i højere grad kan bistå iværksættervirksomhederne med kapital, sparring og hjælp til at finde private investorer.

4.4 Innovation og entrepreneurship

Der afsættes 39 mio. kr. i 2011 til innovation og entrepreneurship.

For at styrke innovationen i de små og mellemstore virksomheder afsættes der midler til virksomheder og vidensinstitutioner kan indgå samarbejder om forskning og innovation og danne netværk inden for områder, hvor Danmark har væsentlige forsknings og erhvervs-mæssige kompetencer. Herunder afsættes en mindre del af midlerne til en styrkelse af innovationscentrene.

Bilag 1

Fordeling af globaliseringsreserven til forskning og udvikling 2011-2012 (mio. kr.)

	2011	2012
Ufordelt reserve	1.398	1.631
1. Basismidler	400	263
Ordinære basismidler*	270	133
Basismidler til IT-universitetet	20	20
Matchfonden	100	100
Basismidler til sektorforskningsinstitutioner mv.	10	10
2. Forskertalenter og grundforskning	100	-
Det Frie Forskningsråd, herunder karriereprogram	100	-
Danmarks Grundforskningsfond**	-	-
3. Forskning der giver vækst	767	-
Det Strategiske Forskningsråd	404	-
- heraf energi og miljø***)	171	-
- heraf sundhed, miljøfaktorer og velfærdsteknologi	105	-
- heraf bæredygtig og konkurrencedygtig fødevarerproduktion	115	-
- heraf uddannelsesforskning	28	-
EUDP	348	-
4. Viden til erhvervslivet	131	-
GTS	62	-
ErhvervsPhD	10	-
Medfinansiering af innovationsmiljøer	20	-
Innovation og entrepreneurship	39	-
I alt****	1.398	263
Reserve til senere udmøntning		1.368

* Basismidlerne for 2012 aftales ved forhandlingerne i 2011.

** En eventuel forhøjelse af midlerne til Danmarks Grundforskningsfond i 2012 drøftes i forhandlingerne om globaliseringsreserven til forskning og udvikling i 2011.

*** Heraf indgår Nordisk Topforskning med 15 mio. kr.

**** Indeholder administration af midlerne svarende til 21,0 mio. kr. i 2011 og 5,4 mio. kr. i 2012.

Bilag 2

Styrket uddannelsesforskning

Baggrund

Undervisningen i folkeskolen skal i højere grad baseres på viden, ikke på vane. Derfor skal forskningen i, hvad der virker, styrkes i et samarbejde mellem universiteter og professionshøjskoler og ud at virke på skolerne og andre institutioner.

Det foreslås derfor, at der over en årrække sættes på at uddanne ph.d'er og opbygge forskningskapacitet inden for alment og fagligt didaktiske samt pædagogiske områder. Der lægges vægt på, at forskningen anvender metoder og design, der bidrager til videnskabelig underbygning af undervisningens og andre aktiviteter betydning for læringsudbyttet.

Formål

Det overordnede formål er at forbedre udbyttet for alle elever i folkeskolen og dermed deres forudsætninger for videreuddannelse og beskæftigelse. Et bedre udbytte af folkeskolen kan bl.a. opnås ved at styrke den fagdidaktiske viden og kapacitet og gennem øgede pædagogiske og socialpædagogiske kompetencer.

Med det konkrete initiativ er det målet at sikre et højere fagligt niveau som grundlag for læringsprofessionerne på professionshøjskolerne gennem uddannelse af ph.d'er, der kan undervise på professionshøjskolerne.

Da det er vigtigt med en fokuseret indsats inden for et relativt snævert forskningsområde, er der udarbejdet en model, der tager udgangspunkt i følgende præmisser:

- Det skal være muligt at målrette anvendelsen af midlerne i en sådan grad, at de anvendes til en koordineret og sammenhængende ph.d.-uddannelses- og forskningsindsats.
- Initiativet skal følges tæt, således at det er muligt at vurdere udbyttet.

En styrket uddannelsesforskning bør tage udgangspunkt i tre formål:

1. Forskning i praksisnære områder med stærk tilknytning til og i samarbejde mellem professionshøjskolerne og universiteterne.
2. Forskning og forskeruddannelse med efterprøvede og anerkendte kvalitetssikringsmekanismer i regi af universiteternes ph.d.-skoler.
3. De ph.d'er, der uddannes, skal både under uddannelsen og efterfølgende kunne undervise på professionshøjskolerne og indgå i forskning og udvikling i professionsfeltet.

Fagligt velfunderet og praksisnær forskeruddannelse

Den danske forskeruddannelse på ph.d.-skoler på universiteterne er internationalt anerkendt for sin høje kvalitet og omfattende kvalitetssikringsmekanismer. De ph.d.-studerende indgår i etablerede ph.d.-forløb, hvor tilstrækkelige vejledningsressourcer er en forudsætning for at sikre et højt fagligt niveau i uddannelsen.

På den ene side er det derfor nødvendigt, at professionshøjskolerne og universiteterne på dette område i højere grad, end det er tilfældet i dag, indgår i forpligtende samarbejder, så det sikres, at der uddannes ph.d.er inden for forskningsområder, der dækker professionshøjskolernes behov.

På den anden side skal disse ph.d.er uddannes under tilsvarende kvalitetskrav og -systemer som alle andre danske ph.d.er i aktive forskningsmiljøer med kritisk masse. Der er derfor behov for også på dette område at fokusere forskningsindsatsen, så der ikke opstår for mange små forskningsenheder.

Model

På den baggrund foreslås det, at der afsættes en bevilling, hvor universiteter og professionshøjskoler i fællesskab kan søge om midler til konkrete ph.d.- og forskningsprojekter. Forslaget vil med fordel kunne ses som første led i en fremadrettet satsning, hvor der over en årrække uddannes ph.d.er og opbygges forskningskapacitet inden for alment og fagligt didaktiske samt pædagogiske områder.

Bevillingen øremærkes til forskning og ph.d.-uddannelse med fokus på at undersøge, hvordan folkeskolens praksis kan give størst mulig udbytte for alle elever såvel fagligt som mht. alsidig udvikling og trivsel og motivation til videre uddannelse.

Forskningen og ph.d.-projekterne kan omfatte problemstillinger vedrørende specifikke fags didaktik såvel som almene didaktiske og pædagogiske emner. Der lægges vægt på, at alle elevgruppers udbytte af undervisningen inddrages, og forskningen kan også omfatte udbyttet af specialpædagogiske indsatser og overgange fra daginstitution til folkeskole og fra folkeskole til ungdomsuddannelser.

Bevillingen forankres på Aarhus Universitet. Der etableres et ph.d.-råd, der er ansvarlig for udmøntningen af bevillingen. Ph.d.-rådet sammensættes af repræsentanter for universiteterne, professionshøjskolerne samt internationale kapaciteter og relevante aftagere som eksempelvis grundskoleledere og skole- og kulturchefer. Ph.d.-rådet skal sikre, at tildelingen af bevillinger sker inden for en bred kreds af områder, der medvirker til at indfri formålet med initiativet.

Bevillingen udmøntes gennem tildeling af i alt 10-12 ph.d.-stipendier i 2011. Ph.d.-stipendierne opslås med forudsætningen, at ph.d.-projekterne skal være praksisnære. Der følger automatisk en forskningsbevilling med stipendiet for, at ph.d.-uddannelsen kan gennemføres i forbindelse med et større forskningsprojekt, gennemført i et samarbejde mellem et universitet og en professionshøjskole.

Udgiften for et optag på 10-12 nye ph.d.er vil udgøre ca. 20 mio. kr. for treårige tilsagn, idet et treårigt ph.d.-forløb skønnes samlet set at koste 1,8 mio. kr.

I tilknytning til de igangsatte ph.d.-forløb afsættes der midler til forskning og forskeruddannelsesaktiviteter på de deltagende institutioner, herunder til kompensation til medvirkende grundskoler og evt. andre institutioner, hvor forskningsprojekter medfører en væsentlig merudgift samt til driftsudgifter i forbindelse med ph.d.-rådet. Udgifter til ph.d.-forløbene vil dermed udgøre i omegnen af 70 pct. af den samlede bevilling.

Det er en forudsætning for at ansøge om midler fra bevillingen, at projekter og ansøgninger udarbejdes af konsortier, der består af mindst én professionshøjskole og et universitet. Ansvar for ansøgning, bevilling og tilbagemelding om projektet placeres hos universitetet.

Det skal klart fremgå af ansøgningerne, at et projekt har en tilknytning til såvel et aktivt forskningsmiljø på universitetet som til et aktivt videns- og udviklingsmiljø på professionshøjskolen. Udvælgelsen af temaer for ph.d.-projekter skal tage udgangspunkt i professionshøjskolernes behov for lærerressourcer og videreuddannelse.

Ph.d.-rådet kan af egen drift slå stipendier op i konkurrence inden for specifikke områder, hvor der vurderes at være et særligt behov for opkvalificering. Det er fortsat et krav, at det kun er konsortier bestående af både universiteter og professionshøjskoler, der kan ansøge om midler.

Den konkrete udmøntning skal sikre, at der ikke opstår habilitetsproblemer.

Lovhjemmel

Der kan afviges fra princippet om enstrengt ledelse i universitetsloven gennem en dispensation jf. universitetslovens § 36. Nedsættelsen af ph.d.-rådet kræver en sådan dispensation. Der indskrives en anmærkning i finansloven, der beskriver forslaget, nedsættelsen af ph.d.-rådet og bevillingen til rådets disposition samt betingelserne for bevillingen.

Efter vedtagelsen af finansloven anmoder Aarhus Universitet om en vedtægtsændring, hvori ph.d.-rådet beskrives, herunder ph.d.-rådets uafhængighed af Aarhus Universitets almindelige ledelsesstruktur. Af vedtægten skal det fremgå, at ph.d.-rådet kan anvende det bevilgede beløb efter de betingelser, der fremgår af finansloven.

På nuværende tidspunkt findes der én anden dispensation fra § 36: Biotech Research & Innovation Centre (BRIC) ved Københavns Universitet. BRIC er karakteriseret ved at have en uafhængig bestyrelse, der blandt andet behandler budget, årsregnskab og årsberetning.

Finansiering

Der afsættes 28 mio. kr. til uddannelsesforskning i 2011. Det foreslås, at disse midler anvendes til at påbegynde initiativet vedrørende styrket uddannelsesforskning.

Evaluering

Initiativet evalueres efter tre år. Videnskabsministeren fremlægger i første halvår af 2011 en status for initiativets gennemførelse.